

Kommunistiska manifestet och rätten till uppror

Med *Manifestet* bröt Karl Marx och Friedrich Engels med det moralistiska vänsterhumaniserandet, skriver Jan Myrdal i Marx-seminariets första artikel.

Nu tilltar utsugningen. I den skändliga värld blir det härskande fåtalets rikedom allt mer självhålligt prål under det att en allt större del av världens befolkning pressas ned under fattigdomsgränsen.

Marx-seminariet 1

Varför det är så står att läsa i en broschyr som för ethundrafemtio år sedan, sista veckan i februari år 1848 trycktes på tyska språket i London av J E Burghard i den lokal som *Bildungs-Gesellschaft für Arbeiter* hade på nr 46 Liverpool Street, Bishopsgate. Det var en liten trycksak, 23 sidor i oktavformat, upplagan var ett par hundra exemplar.

Texten hade beställts av det internationella revolutionära sällskap vilket ett halvt år tidigare ändrat namn från "De rättfärdigas förbund" till "Kommunistiska förbundet" och bytt valspråket "Alla människor är bröder" till "Proletärer i alla länder förenas eder". *Bildungs-Gesellschaft für Arbeiter* var dess legala front.

Den just tjugosju år fyllda handläggaren Friedrich Engels hade skrivit ett första utkast under hösten 1847 och den tjugonioårige landsflyktige doktor Karl Marx hade i december 1847 fått i uppgift att redigera texten.

Den 24 januari krävde förbundsledningen att få manuskrift "senast 1 februari". Under loppet av några dagar skrev då Karl Marx i Bryssel ut den text Friedrich Engels och han diskuterat i London i december 1847.

Omvänd rasism?

Etta gång invandrarungdomar i Göteborg har ägnat sig åt att råna svenska ungdomar, meddelade Rapport för en vecka sedan. Polisen misstänker gänget för "omvänd rasism".

Mediavinkel

Med detta "omvänd" menas nog bak och fram eller upp och ner. Underförstått är att rasister måste vara svenskar, eftersom det är naturligt att vi ser ner på dem. Då blir det ju helt galet om de ser ner på oss. Statsmakterna (inklusive den fjärde, media) påbjuder att vi ska förhålla oss annorlunda mot svartskallar, välvilligare. Att en kroat klubbbar ner en alban kan ju inte vara ett uttryck för främlingsfientlighet. Vi kan hata dem men de kan inte hata oss.

Alltså är det *Rapport* (och polisen i Göteborg) som ger prov på "omvänd rasism", inte gärare. Invandrarbarnarna är rakare.

KLAS HELMUT FASAN

Detta korta *Kommunistiska manifestet* skrivet av två unga revolutionärer för hundrafemtio år sedan har sedan dess tryckts på alla världens språk i tusen och en upplagor och format hundratals miljoner människors medvetna handlingar.

Hur kommer det sig?

Kommunistisk katekes

Friedrich Engels hade först utarbetat en text i katekesform. Frågor och svar. Men, som han skrev till Karl Marx den 23 november 1847, det vore bättre med ett manifest som kunde ge den historiska bakgrunden.

Det är lysande skrivet. En klar och samtidigt polemisk prosa. Ett tyckt språk starkt som Luthers och smidigt som Heines. Inte ett språk skrivet ned till folk, inget försök att på falskt folkligt sätt smicka in sig.

Det är rätt att göra uppror! I Amerika, Afrika, Asien som Europa! Då som nu och alltid.

Manifestets genomslagskraft bestämdes av att det både på ett närmast apostoliskt sätt ingick i en mängkekelgammal upprorstradition och gjorde en ny analys som öppnade perspektiven framåt. Traditionen förberdes av motståndarna. Men ursprunget till "Kommunistiska förbundet" var "De rättfärdigas förbund" som sprungit fram ur "De fredlösas förbund" vilket hörde samman med "Familjernas förbund" som efterträtt "Förbundet för mänskliga rättigheter" vilket återgick på arvet från "Grachus" Babeuf och "De jämlikas sammansvärjning" 1796. Marx och Engels, deras kamrater för hundrafemtio år sedan och alla de miljoner vilka senare tagit *Manifestet* till sig tillhör – och det medvetet partitagande – upprors stora parti. Babeuf, Spartakus, eller Thomas Müntzer, sepoyer i Brittiska Indien 1857; namn och ideologisk flagga kan växla men alla på samma sida i en ärtusenlång kamp. Det är rätt att göra uppror! I Amerika, Afrika, Asien som Europa! Då som nu och alltid.

Fri och slav, patricier och plebej, baron och livegen, mästare och gesäll, kort sagt: förttyckare och förttyckad stod i ständig motsättning till varandra, förde en oavbruten, än döld, än öppen kamp, en kamp som varje gång slutade med en revolutionär omgestaltning av hela samhället eller med de kämpande klassernas gemensamma undergång.

Detta medvetande ger en stark inre kraft även i de mörkaste tider. Engels och Marx bröt också mot

Revolt. Pariskommunarderna demolerar officiella byggnader på Rue de Rivoli i slutet av maj 1871. Någon vecka senare hade regeringstrupperna segrat. Deras hämnd skulle fordra 20 000 liv.

Detalj ur trasnitt i Ny Illustrerad Tidskrift 24/1871.

Därför ska vi läsa Marx

En renommerad amerikansk tidskrift utnämnde nyligen Karl Marx till 2000-talets man. Loket "produktivkrafterna" drar hela tågsättet mot ett konsumtionsvänligt lyckorike. Sossarna har börjat damma av honom och ger ut *Manifestet*, där ska han vara galjonsbilden för det starka samhället. Och flummiga filosofer dyker på nytt i ungdomsskrifterna för att, av allt gravdöds, komma upp med alienationen. Samtidigt har Marx hållits ansvarig för allt från Gulag till evalueringen av Phnom Penh.

Liket ligger där det ligger, på Newgatekyrkogården. Men olika krafter försöker lägga beslag på det för egna syften. Kan man grilla folk på spett i Jesu namn kan man skyffla ner dem i massgravar i Marx.

Marx skrev i tomrummet efter nederlaget i 1848 års tyska revolution, den liberala revolution som borgerskapet överlät till Bismarck att genomföra. I vårens seminarium ska en rad skribenter just läsa Marx. Som alla betydande tänkare öppnar han dörrar åt alla håll – han anteciperar förvisso Carl Bildts tekniskvärmeri. Det enda genuint icke-marxistiska partiet i riksdagen är miljöpartiet.

Först ut är som sig bör nestorn i branschen, Jan Myrdal.

KNUT CARLQVIST

det tidigare vanliga allmänhumanistiska vänstermoraliserandet och gjorde i *Manifestet* en historiematerialistisk analys. I ett klass-samhälle är det lögn att alla människor någonsin kan vara bröder!

Borgerskapets uppgift

När de analyserade den då segrande kapitalismen kunde de både visa att bourgeoisie har en stor revolutionär uppgift och hur den själv skapar den motkraft som kommer att krossa den. Arbeterklassen var ännu blott delvis organiserad; charism i England, vävaruppror i Lyon och Schlesien och gesällföreningar av olika slag. Men

där fanns den kraft som nödvändigtvis skulle kunna skapa en mänsklig framtid. Fast inte med en deterministisk nödvändighet. Ingenting alls står skrivet i någon stor bok därav. Alltså behovet av politisk och politisk organisation. Hur handla i den kommande borgerliga revolutionen i Tyskland för att driva historiens hjul framåt? Ställa vilka konkreta krav? Med vilket mål?

Nu kommer jag till det som var den dagens anständiga vänsterpartister i Sverige eller nydemokratiska socialisterna i Italien eller den i Marx namn nyss statsbärande nomenklaturen i öster vill kallas vid. Ty det Marx och Engels hävdar i *Manifestet* är att proletariatets

diktatur krävs för mänsklighetens befrielse:

Proletariatet kommer att begagna sin politiska makt till att så småningom frångå bourgeoisie all kapital och centralisera alla produktionsinstrument i statens d.v.s. det som härskande klass organiserade proletariatets händer samt fortast möjligt öka mängden av produktionskrafter.

Att börja med kan detta naturligtvis ske endast genom despotiska ingrepp i egendomsrätten och i de borgerliga produktionsförhållandena. således genom åtgärder, vilka synes ekonomiskt otillräckliga och ohållbara, men som under förelörens utveckling kommer att spränga sina egna gränser och som är oundvikliga som medel att omlägga hela produktionsättet.

Att ordet "diktatur" nu sägs vara stötande – i en värld där ett litet fåtal härskar över folkmiljarderna – skulle Marx kunnat besvara med att citera Diderot: "Knullen såsom avsadade åsnor. Er är gärningen, förbehållen mig ordet!"

När Wedemeyer begärde råd om hur han skulle skriva i ett Förenata staterna där de intellektuella var så utbildade att de inte ens läst sina egna klassiker skrev Karl Marx den 5 mars 1852:

Käre Weyw! ...Själv kan jag på intet sätt räkna mig till förtjänst att ha upptäckt det moderna samhällets klassbildning eller kampen mellan dessa klasser. Långt före min tid har klasskampens utveckling beskrivits av borgerliga historiker och klassernas ekonomiska anatomi av borgerliga ekonomer. Det nya som jag framlade var bevisen för 1) att klassernas existens endast hänger samman med vissa historiska faser i produktionsutvecklingen, 2) att klasskampen nödvändigt måste leda fram till en proletariatets diktatur, 3) att denna diktatur endast präglar det övergångsstadium där alla klasser avskaffas och det klasslösa samhället skapas. Okunniga tolpar som Herzen, som förnekar såväl klasskampens som själva klassernas existens, visar bara att de trots allt sitt humanitära svammel betraktar det borgerliga samhällets förhållanden som tecken på ett idealtillstånd: den historiska utvecklingens absoluta höjdpunkt. Dessa tolkar fungerar som lakejer åt bourgeoisie, och deras kryper blir så mycket mera motbjudande eftersom de ofta inte ens har ett hum om det borgerliga systemets tillfälliga nödvändighet.

Du får själv avgöra vilka delar av den ovanstående utläggningen som kan vara lämpliga att citera.

Därmed blir Karl Marx, med det nya lagförslag om inskränkning av den akademiska friheten till att gälla enbart frihet för det ministern – och Herzen – betecknar som demokrati, automatiskt portförbjuden på svenska universitet.

Hur skulle det kunna vara annat? Det är ju just Marx som förklarar varför ministrernas regering inte förmår avskaffa massarbetslösheten trots att den nått sina taburetter, sina sportler, löner och pensioner på att förespegla väljarna det.

JAN MYRDAL